

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC
SOLUTIONS

O'QUVCHILARNING OG'ZAKI NUTQINI O'STIRISHDA
HAMKORLIKDA ISHLASH METODLARINING O'RNI

Boboyorova Diltrabo Kamolovna

*BuxDPI Akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi,
bosh o'qituvchi.*

Annotatsiya: Mazkur maqola o'quvchilarning og'zaki nutqini rivojlantirishda hamkorlikda ishlash metodlarining samaradorligini tahlil qilishga bag'ishlangan. Og'zaki nutq, nafaqat shaxsning o'z fikrlarini aniq va to'g'ri ifodalashi, balki jamiyat bilan samarali muloqot qilish qobiliyatini ham o'z ichiga oladi. Ushbu maqolada hamkorlikda ishlash metodlarining o'quvchilarning til o'zlashtirish darajasiga, ijodkorlikka va muloqot qobiliyatiga ijobiy ta'siri o'rganiladi. Metodologik asos sifatida interaktiv muloqot, muammoli ta'lim va jamoaviy faoliyatni tashkil etish usullari ko'rib chiqiladi. Maqola davomida ta'lim jarayonida qo'llanishi mumkin bo'lgan maxsus metodlar va texnologiyalar amaliy misollar bilan tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: og'zaki nutq, hamkorlikda ishlash, metodlar, til o'zlashtirish, muloqot, ta'lim texnologiyalari, interaktiv usullar.

Kirish.

O'quvchilarning og'zaki nutqini o'stirishda hamkorlikda ishlash metodlarining o'rni juda katta. Bu metodlar o'quvchilarga faqat ma'lumot olishni emas, balki o'z fikrlarini ravon va to'g'ri ifodalashni, boshqalar bilan muloqot qilishni o'rganishga ham yordam beradi. Hamkorlikda ishlash usullarining ba'zi asosiy jihatlari quyidagilar:

1. Muloqot va fikr almashish: O'quvchilar guruhlarda yoki juftliklarda ishlaganda, ular o'z fikrlarini bir-biriga etkazish va boshqalar bilan baham ko'rish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu jarayon og'zaki nutqni rivojlantiradi, chunki ular o'z fikrlarini aniq, tushunarli va ishonch bilan ifodalaydilar.

2. Aktiv tinglash: Hamkorlikda ishlashda o'quvchilar faqat gapirishni emas, balki bir-birlarini diqqat bilan tinglashni o'rganadilar. Bu, o'z navbatida, ularning muloqot qilish malakalarini oshiradi.

3. Kreativ fikrlash: Guruhda ishlash o'quvchilarni turli fikrlarni ko'rib chiqishga va yangicha yondashuvlar topishga undaydi. Bu nutqni rivojlantirishda yordam beradi, chunki ular o'z nuqtai nazarlarini shakllantirib, turli fikrlarni o'zaro uyg'unlashtira olishadi.

4. Jamoaviy masalalarni hal qilish: Guruhda ishlash o'quvchilarga birgalikda muammolarni hal qilishni o'rgatadi. Bu jarayonlar davomida ular o'z fikrlarini yaxshi ifodalashga, qarorlar qabul qilishda muvozanatni saqlashga va konstruktiv tanqidni qabul qilishga o'rganadilar.

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC
SOLUTIONS

5. Dastlabki va takroriy ifodalash: Hamkorlikda ishlashda o'quvchilar bir-birlariga mavzuni tushuntirishi, savollar berishi, misollar keltirishi va fikrlarni izohlashi mumkin. Bu jarayon nutqni yaxshilashga va tushunchalarni yanada chuqurroq anglashga yordam beradi.

6. Ijtimoiy va madaniy o'zaro ta'sir: O'quvchilar turli ijtimoiy va madaniy muhitlardan kelgan bo'lsa, ularning o'zaro muloqoti orqali nutqni va tilni yanada boyitish mumkin. Bu ularga boshqa madaniyatlarni tushunish, turli ijtimoiy sharoitlarda nutqni moslashtirishni o'rganishga yordam beradi.

Umuman olganda, hamkorlikda ishlash metodlari o'quvchilarning og'zaki nutqini rivojlantirishda juda samarali va muhim vosita hisoblanadi. Bu metodlar o'quvchilarni o'z fikrlarini aniq va o'zaro tushunish imkoniyatiga ega bo'lishga o'rgatadi.

Hozirgi kunda ta'lim tizimi oldida turgan asosiy vazifalardan biri – o'quvchilarning og'zaki nutqini rivojlantirishdir. Og'zaki nutq shaxsning bilim olish jarayonida, jamiyatda o'z o'rnini topishda va muvaffaqiyatli muloqot qilishida muhim ahamiyatga ega. Biroq, zamonaviy ta'lim jarayonida ko'pincha o'quvchilar og'zaki nutq qobiliyatlarini rivojlantirishda qiyinchiliklarga duch kelmoqda. Shu nuqtai nazardan, hamkorlikda ishlash metodlarini o'quvchilarning nutq qobiliyatlarini rivojlantirishda qo'llash zarurati paydo bo'ladi.

Hamkorlikda ishlash metodlarining mohiyati.

Hamkorlikda ishlash metodlari o'quvchilarning o'zaro aloqasi va birgalikda ishlash qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan. Bu metodlar ta'lim jarayonida o'quvchilarni jamoaviy faoliyatga jalb qilish orqali ularning fikr almashish, muloqot qilish va ijodiy fikrlash qobiliyatlarini oshiradi. Hamkorlikda ishlash quyidagi afzalliklarni beradi:

O'quvchilarning muloqot qobiliyatlarini rivojlantirish: Jamoaviy faoliyat davomida o'quvchilar o'z fikrlarini erkin ifodalash, boshqalarning fikrlarini tinglash va ularga munosabat bildirishni o'rganadilar.

Ijodkorlikni rag'batlantirish: Birgalikda muammolarni hal qilish jarayonida ijodiy yondashuv rivojlanadi. Til o'zlashtirish samaradorligini oshirish: Hamkorlikda ishlash o'quvchilarga tilni tabiiy muloqot orqali o'rganish imkonini beradi.

Hamkorlikda ishlash metodlarining qo'llanilishi. Og'zaki nutqni rivojlantirish jarayonida quyidagi hamkorlik metodlari samarali hisoblanadi: **Jamoaviy muhokamalar:** O'quvchilar kichik guruhlarda muayyan mavzu yoki masala bo'yicha fikr almashadilar. Bu usulda o'quvchilar o'z fikrlarini shakllantiradi va tinglash madaniyatini o'rganadilar.

Rol o'yinlari: Turli mavzular bo'yicha rolli o'yinlar orqali o'quvchilar real hayotiy vaziyatlarni tasvirlashadi. Bu, ularda nutq va muloqot ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Debatlar: O'quvchilarning mantiqiy fikrlash va nutq mahoratini oshirishga yordam beradi. Debatlar shuningdek, ularda o'z fikrlarini himoya qilish qobiliyatini shakllantiradi. **Loyiha ishlari:** Jamoaviy loyihalar yaratish orqali o'quvchilar hamkorlikda ishlash va o'zaro muloqot qilishni o'rganadilar.

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

Интерактив texnologiyalar: Zamonaviy texnologiyalardan foydalanish, masalan, onlayn forumlar yoki videokonferensiyalar, hamkorlikda o'qitishni yangi bosqichga olib chiqadi. Metodlarni amalga oshirishda e'tibor qaratish lozim bo'lgan jihatlar.

Hamkorlikda ishlash jarayonini muvaffaqiyatli tashkil etish uchun quyidagi omillarga e'tibor qaratish lozim:

Har bir o'quvchining faolligini ta'minlash: Faol ishtirok barcha o'quvchilarning birdek jalb qilinishini talab qiladi. Guruhlarda teng ishtirokni tashkil etish: Guruh ichidagi har bir a'zo o'z vazifasini to'liq bajarishi kerak. O'quvchilarga yetarli darajada vaqt ajratish: Har bir metod uchun mos vaqt ajratish kerak, chunki sifatli muloqot uchun vaqt muhimdir.

Natijalarni baholash va tahlil qilish: Har bir faoliyat natijasida olingan yutuqlar va kamchiliklarni muhokama qilish zarur.

Amaliy misollar. Maktabda interaktiv mashg'ulotlar: Masalan, tarix darsida rolli o'yin orqali tarixiy voqealarni jonlantirish o'quvchilarning nutqini rivojlantirish bilan birga tarixni yanada qiziqarli o'rganishga yordam beradi.

Til o'rganishdagi guruh loyihalari: Ingliz tilini o'rganish jarayonida kichik guruhlar matnni tahlil qiladi, so'ngra natijalarini sinf oldida taqdim etadi. Bu jarayon o'quvchilarning ham tilni o'rganish, ham taqdimot ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Debatlar tashkil qilish: Masalan, "Sun'iy intellekt inson hayotini yaxshilaydimi yoki og'irlashtiradimi?" mavzusidagi debatlar orqali o'quvchilar o'zaro fikr almashib, turli nuqtai nazarlarni tahlil qiladi.

Xulosa.

O'quvchilarning og'zaki nutqini rivojlantirish – bu nafaqat lingvistik bilimlarni oshirish, balki shaxsiy va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish demakdir. Hamkorlikda ishlash metodlaridan foydalanish orqali o'quvchilarda muloqot qobiliyatlari, ijodkorlik va til o'zlashtirish darajasi sezilarli darajada oshadi. Ushbu metodlarning ta'lim jarayonida keng joriy etilishi ta'lim sifati va samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Vygotskiy, L. S. "Muloqot va rivojlanish psixologiyasi." Moskva: Prosveshcheniye, 1978.
2. Мирабдуллаева, Ш. А. (2025). ФОРМИРОВАНИЕ ЛИДЕРСКИХ КАЧЕСТВ У ВОЕННОСЛУЖАЩИХ. ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION, 1(4), 117-124.
3. Mallaevna, O. N. (2023). Theoretical Basis of Formation of Pedagogical Ethics in Students.
4. Mallaevna, O. N. (2022). The process of forming pedagogical ethics in students and its efficiency.

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

5. Очилова, Н. М. (2017). СОВРЕМЕННЫЕ ТРЕБОВАНИЯ К УРОКАМ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА. *Ученый XXI века*, 43.
6. Наршабаева, А. Ю. (2021). Совершенствование педагогического механизма развития у студентов культуры межнационального общения на основе билингвального подхода. *Глобальный научный потенциал*, (5), 135-140.
7. Наршабаева, А. Ю. (2021). РОЛЬ РОДНОГО ЯЗЫКА В ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ НА ОСНОВЕ БИЛИНГВИЗМА: Наршабаева Алия Юмутбаевна Старший преподаватель, Кафедра иностранных языков Нукусского государственного педагогического института имени Ажинияза. *Образование и инновационные исследования международный научно-методический журнал*, (6), 27-39.
8. Yumutbaevna, N. A. (2022). Pedagogical issues of formation of tolerance among youth in conditions of globalization.
9. Yumutbaevna, A. N. Pedagogical Conditions for the Organization of a Culture of Interethnic Communication in Students. *JournalNX*, 7(07), 55-56.
10. Yumutbaevna, N. A., & Abrarovna, D. M. (2024). Linguistic Foundations Of Teaching A Foreign Language To Elementary School Students. *American Journal of Advanced Scientific Research*, 1(1), 75-77.
11. Журакулов, Р. Д., & Журакулий, Г. (2023). СЕМАНТИКО-СТРУКТУРНЫЕ ПОЛЯ ФРАЗЕОЛОГИИ УЗБЕКСКИХ НАРОДНЫХ СКАЗОК. *Journal of Intellectual Property and Human Rights*, 2(11), 80-82.
12. Yuldasheva, D. (2023). THE IMPORTANCE OF LISTENING COMPREHENSION MATERIALS IN THE DEVELOPMENT OF COMMUNICATIVE COMPETENCE OF TOURISM STUDENTS. " *Science Shine*" *International scientific journal*, 8(1).
13. Botir o'g'li, R. S. (2024). CRIMINAL LIABILITY FOR FRAUDULENT ENTREPRENEURSHIP. *Web of Teachers: Inderscience Research*, 2(12), 94-97.
14. Маматкулов, Б. М., & Тураев, Б. Ш. (2023). ПРОБЛЕМЫ МУЖСКОГО БЕСПЛОДИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ (Doctoral dissertation).
15. kizi Tohirova, M. A., & Tursunnazarova, E. T. (2022). BASIC LITERARY ELEMENTS OF THE XX CENTURY ENGLISH AND UZBEK SHORT STORIES (BASED ON HERBERT BATES AND SAID AHMAD'S SHORT STORIES). *THE ROLE OF SCIENCE AND INNOVATION IN THE MODERN WORLD*, 1(2), 192-195.
16. Barziyev, O. H.(2021) Traditional poetic series associated with the name of Fergana. *Scientific journal of Fergana State University*, 3(3), 108-114.
17. Barzиеv, O. (2021). LYRICAL INTERPRETATION OF "I" IN THE POETRY OF ANBAR OTIN, DILSHODI BARNO AND SAMAR BONU. *CURRENT RESEARCH JOURNAL OF PHILOLOGICAL SCIENCES*, 2(06), 61-66.
18. Khayitbaevich, D. K. (2024). EXPLORING THE FLEXIBILITY OF ADJECTIVE ORDER IN ENGLISH: COGNITIVE, PRAGMATIC, AND STYLISTIC

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC
SOLUTIONS

PERSPECTIVES. AMERICAN JOURNAL OF EDUCATION AND
LEARNING, 2(5), 593-597.

19. Khayitbaevich, D. K. (2024). Analysis of Word Transposition Types in English and Uzbek Languages. *Cognify: Journal of Artificial Intelligence and Cognitive Science*, 1(1), 59-65.

20. Shodiyeva, G. (2024). O 'ZBEK VA INGLIZ TILIDA SO 'ZLARNI TURKUMLARGA AJRATISH MASALALARI. *Interpretation and researches*, (4 (26)).

21. Shodieva, G. (2023). TRANSPOSITION OF WORD CATEGORIES IN UZBEK. *Results of National Scientific Research International Journal*, 2(4), 40-46.

22. Johnson, D. W., & Johnson, R. T. "Cooperative Learning: Theory and Practice." Boston: Allyn and Bacon, 1999.

23. Slavin, R. E. "Cooperative Learning: Success for All." New York: Routledge, 2014.

